

smejal Oscarja Wildeja proizvodom Deprofundis, Balada o ječi v Readingu i. dr., kjer se vste prizori, ko se pričkata pravi evropski strah starih gradov, neutešeni duh grešnih pradedov z naravno in brez predsodkov vzgojenimi sinovi in hčerami iz kraljestva trustov, dolarja in neopraskejev. Grozna persiflaža strašil in praktičnost ameriške vzgoje brez tradicije, brez iluzije, brez domišljije. V nekem drugem romanu privede avtor (ne Wilde) svojega junaka, evropskega „comme il faut“ kavalirja z nevesto milijonarko „miss“ izza velike luže v Rim na trg Sv. Petra. In pristna hčerka praktične vzgoje se obrne prvi trenutek do svojega zaročnika ter ga vpraša — koliko čevljev je trg dolg in koliko širok. Dokaz, da njenih misli ta hip ni malo ni motila tradicija o prostoru, o času, ki je brzel stoletja tod mimo; ni je vznemirjala nikaka iluzija, ki bi jo morda že kdaj imela o tem trgu. Vzdihala se ji ni niti za trenutek lastna fantazija ni kombinirala preteklost tu stoječih predmetov iz različnih dob, krajev in razpisov. Ne egipčanski obelisk, ne kolonade, vodometa, niti kolosalna bazilika sv. Petra ni vzbudila niti spomina na sliko, ki si jo je morda o teh predmetih že preje izoblikovala njena domišljija. Kaj šel Domišljijo po praktični Američani popolnoma prezirli. Domišljav človek ni za rabo, a v domišljiji se rode ideje ali. Domišljija je vendar mati poezije. Zato hodijo bogati ljudje iz svobodne dežele dolarskih uspehov občudovat produkte poezije v staro Evropo. Mater poezije so doma zavrgli v hlastnem teku za preminogimi rekordi, seveda ne umetnostnimi. — In vendar je umetnost (poezija) duhu to, kar je telesu hrana in počitek. Ali naj jo nadomesti spretnostni in vztrajnostni rekord? Drevo brez cvetja, leto brez pomladi, življenje brez mladosti? Ali se ne nagiblje stara Evropa, kakor kaže sedanja mladina in javno delo, tudi že na to stran? — I. T.

— **Zoološki vrt v Ljubljani.** V Ljubljani se je ustanovilo društvo „Zoo“, ki ima namen pripraviti in vzdrževati živalski vrt po vzorcu nekaterih drugih modernih mest. Ta vrt se nameruje nastaniti pod Tivolijem v Ljubljani; v njem se bodo zbirale in gojile vse vrste domače favne. Tako se bodo lahko seznanjali z našim živalstvom in načinom njegovega življenja najširši sloji; obenem se bo nudila učeci se mladini prilika izobraževanja in vzgajanja ljubezni do prirode. Predno pa se bo realiziral ta društveni smoter, bo društvo prirejalo razstave in postavljalo na ogled nabrane živali. — Do sedaj ima društvo „Zoo“ že precej pripravljenega materiala; tako n. pr. krasno zbirko vseh pri nas živečih kač, reptilij, amfibij in mnogo rib ter kakih 30 vrst ptic. Vse to se nahaja še sedaj pri raznih požrtvovalnih članjih, ki ne štedijo denarja, časa in truda za izvedbo načrta. — Svoj dosedanj uspeh hoče pripravljajni odbor društva „Zoo“ pokazati ljudstvu že na letošnji jesenski jubilejni razstavi „Kmetijske družbe“, ki bo v prostorih ljubljanskega velesejma. — Zagreb je že pred par leti ustanovil in otvoril živalski vrt, ki je bogat na domači kakor tudi na tuji favni in se še nadalje čvrsto razvija. — Da se tudi pri nas v Ljubljani izvede čim prej ta idealna zasnova, je treba, da zastavimo i mi učitelji v to svoje moči. Do sedaj je pripravljen nad 1200 požrtvovalnih članov, ki se v polni meri zavedajo, da je ustanovitev zoološkega vrta res potrebna. V tem vrtu bo črpala spoznavanje živali in način njihovega življenja mladina na univerzi, srednji, meščanski in osnovni šoli v Ljubljani in podeželska mladina, ki ob raznih prilikah prihaja v Ljubljano, kakor tudi vse drugo občinstvo. — Prepričan sem, da zna vsak tovariš visoko ceniti to idealno zasnovo, zato jo bo brezdvomno po svojih močeh tudi podpiral, se sam včlanil in nove člane nabiral, posebno še, ker znaša letna članarina le 12 Din, ki pa se lahko plačuje tudi po 1 Din mesečno. — Vsak član dobi brezplačno člansko izkaznico, v katero se zabeleži vplačana članarina. Tudi infu vsak član pravico, brezplačno posecati vse družstvene naprave in prireditve ter vse druge pravice kot pri drugih društvi, n. pr. voliti in voljen biti v društveno vodstvo, staviti na občnih zborih predloge, interpelacije, o istih glasovati itd. — Članarino z nabiralno polo vred je poslati društvu blagajniku: vet. Hugon Turk, Ljubljana, Aleksandrova c. 5. — Poleg denarnih prispevkov sprejema društvo „Zoo“ oziroma kupuje v to svrhu potrebne zdrave in dobro ohranjene živali. Zato naj bi tovariši, ki imajo take živali, blagovolili razmišljati, če bi te lahko na en ali drugi način odstopili društvu „Zoo“. Ako bi kateri tovariš v tem pogledu želel še kaka pojasnila, sem mu z veseljem na razpolago. — Anton Fakin.

— **Uspešen pouk o domoznanstvu** je mogoče le z uporabo ročnih zemljevidov posameznih kulturnih skupin. Take zemljevide ima v zalogi „Učit. dom“ v Mariboru. Zakaj z njimi ne olajšate učenec umevanja in sebi dela?

— K zadnjim nameščenjem v mariborski oblasti nam poroča tov. Josip Mislej, da je on služboval tri in pol leta v Tinju na Pohorju, 8 km od železnice in 670 m višine. Na Stari cesti ob Prekmurju (in ne v Prekmurju, kakor je pomota v tisku) v ljutomerskem okraju je bila razpisana služba upravitelja in ene učiteljice. Tovariš Mislej je vložil prošnjo po razpisu na poziv v „Učit. Tov.“, da naj tudi kontraktualci vložijo prošnje in ker se je poverjeništvu UJU zavzemalo, da naj bi se tudi te prošnje upoštevale, če dobi kdo medtem državljanstvo. — K temu pripominjamo, da ne gre v tem slučaju za osebo tov. Misleja, temveč le za to, da se v obeh oblastih enotno postopa.

Po sklepu lista.

— **Zadružniki »Učiteljske tiskarne«** prosiva, naj odgovore na najino pismo z dne 14. t. m. brez ozira na to, ali dobe od katerekoli strani kakšne informacije ali ne. Gre za našo zadruho in za nič drugega. — Eng. Gangl, A. Likozar.

— **Disciplinska istraga protiv urednika »Učiteljskog Tovariša« i poverenika UJU — Ljubljana.** Pod tem naslovom prinaša »Narodna Prosveta« z dne 17. maja prevod članka »Naši grehi« iz »Učit. Tovariša« št. 43. z dne 9. maja.

— **Pri gospodu ministru prosvete.** Na podlagi sklepa Izvršnog odbora UJU se je podal predsednik UJU g. Petrović v prosvetno ministrstvo in stavil g. ministru tri važna vprašanja. Prvo glede razpisov, drugo radi šolskega zakona, a tretje vprašanje se je dotikalo disciplinske preiskave tov. Skulja in Dimnika. »Narodna Prosveta« končuje svoje poročilo sledeče: »Gospod minister je bil iznenaden, ko je zvedel da neko disciplinsko preiskavo in je obljubil, da bo proučil slučaj in ukrenil, kar bo potreba.

— **»Narodna Prosveta«** z dne 17. maja prinaša notico glede preiskave tov. Skulja in Dimnika in povdarja predvsem nevalifiranost, da je bila stvar objavljena prej v političnem listu nego sta za stvar izvedela prizadeta, nadalje, da se odgovarja samo po tiskovnem zakonu in ne disciplinskim potom ter omenja, da bo Izvršni odbor UJU že podvzel svoje korake v zaščito slovenskih tovarišev.

Naša omladina.

UTISKI S PUTA KROZ SLOVENAČKU.

Sunce se je več klonilo zapadu kad smo ušli u Slovenačku. S jedne i s druge strane Save dižu se pošumjena brda kao verni čuvari ove reke koja, bistra i vesela, žuri se da odnese bratski pozdrav iz Slovenačke u Srbiju. Ali kruna te lepote je veliki broj crkava, na najvišim mestima, čije krstove prvo osvetle sunčani zruci, a poslednji pokazuju zalazak njegov.

Zadivljeni tako stalno smo stajali na prozornim vagona, dok nam krilo blage noći nije ovu lepotu ispred očiju otrglo.

Oko 9% sati u večje bili smo u Ljubljani. Gospodin zastupnik župana, gg. direktori obehu učit. škola, sa nastavnicima i djacima dočekali su nas na stanici i burno pozdravili, posle održanog govora djaka Bučara. Noćili smo u student. kolegijumu, a sutra dan razgledali varoš.

Ljubaznost sa kojom su nas dočekali i sa kojom su nam pokazivali sve znamenitosti, pokazala nam je da naša braća Slovenci imaju puno bratske ljubavi prema nama i da su učesnici u našoj sreći i nesreći.

Naročito nam je bilo milo kad smo čuli od njih da stalno misle na onaj deo našega naroda koji pati pod Italijom, i kad su nam kazali da je to privremena Italija, jer nemće proći mnogo vremena a brat će bratu i radost i tugu moći da iskaže.

U ponedjeljak 16. aprila pošli smo za Bled. Do Dobrave išli smo vozom, a odatle kroz klisuru Vintgar pešice. Veličanstven je prizor u ovoj klisuri; ova reka i ako ne toliko velika, juri velikom brzinom, skačući preko stena i razbijajući svoje talase u milijun sitnih kapljica, koje vetar raznosi, a šum od vodopada u ušima stvara divnu simfoniju.

I ako je bilo kiše išli smo veselo, a duša nam je još razdragana bila, kad nam se pred očima ukaza divna slika Bleda sa okolindom.

Popodne, oko dva sata, krenuli smo sa Bleda za Ljubljano, a odakle preko Beograda za Aleksinac.

Pripodne lepote Slovenačke nisu iznešene onako kakve su one odblesak razdraganih duša, izliv toplih osećanja koja su nam stalno grudni na ovom putu ispunjavala.

Za ovaj lep provod na milom putu kroz Slovenačku, imamo da zahvalimo zastupniku župana ljubljanskog, upravilcima učit. škola gg. Orelu i Dokleru, gg. nastavnicima, ravnatelju Akademskog kolegijuma g. Jeranu, kolegama i kolegicama, a naročito kolegiju Bučaru, koji nas je, po kiši, čak do Bleda pratio, ne žaleći ni truda ni vremena, samo da što lepše uspomene iz Slovenačke posrešemo.

Ovaj sjajan i srdačan doček bratski, kao i prirodne lepote divne Slovenačke, neće se nikada iz naše svesti izbrisati.

Djaci II. a god. Učiteljske škole u Aleksincu (Srbija).

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija
— Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezenje. —

— Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočeri rodlinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v redečih zavitkih.

Slovenska šolska matica.

Na seji dne 29. aprila t. l. se je konstituiral novoizvoljeni odbor Slov. Šolske Matice. Predsednik je g. dr. Poljanec, prosvetni inspektor v pok.; podpredsednik g. F. Gabršček, oblastni šolski nadzornik v pok.; tajnik g. A. Osterc, učitelj; blagajnik g. P. Plesničar, učitelj; knjižničar g. A. Žavašnikova, učiteljica; odborniki: gg. dr. K. Ozvald, univ. profesor; dr. F. Zgeč, profesor; M. Senkovič, oblastni šolski nadzornik v pok.; namestniki: g. Ivan Tomažič, sreski šolski nadzornik; g. dr. Simon Dolar, profesor; Eliza Kučkovčeva, učiteljica; preglednika: V. Mazi in Fr. Flere. Urednik »Zbornika« je g. G. Silih, profesor.

Novi odbor si je nadel nalogo, da po svojih močeh nadaljuje dobro tradicijo, ki jo ima Slov. Šolska Matica v slovenskem učiteljstvu. Odbor bo skrbno proučil vsa dela, ki se mu ponudijo v tisk; izdajal bo le resnično dobro, t. j. taka, ki kažejo učitelju pot k poglobljenemu delu. V prvi vrsti prihajajo v poštev praktična dela, nastala iz prakse; teoretično-znanstvena dela, ki so seveda tudi potrebna, bodo čim najbolj poljudna in bodo tudi kazala pot v prakso; vmes bodo tudi leposlovna vzgojna dela. Vse to bo deloma izvirno, deloma v prevodih. Posebno mnogo je Slov. Šolski Matici ležeče na tem, da dobiva donose iz vrst učiteljstva samega. — Slov. Šolska Matica se hoče z vso vno močjo postaviti v službo naši šoli. Zato pa upa, da se ji včlanijo vsaki slovenski učitelj (lani n. pr. je bila včlanjena komaj polovica učiteljstva). Ne samo, da bo imel sam neposredno korist od članstva, bo z njim tudi gmotno in moralno podprl to ustanovo; pisatelje bo lahko nekoliko bolje nagradila in omogočila bi se ji izdaja čim najboljših knjig v moderni opremi (po možnosti s slikami).

Na seji poroča blagajnik, da ima zaloga knjig Slov. Šolske Matice približno vrednost 215.000 Din. Da se to zalogo odpravi ali vsaj znatno zmanjša, se sklene, da se celotna zbirka prodaja za malenkostno ceno 200 Din. Priporočljiv je ta nakup zlasti za mlajše učitelje, ki prejšnjih izdanj nima; tako bo imelo lep pregled o celotnem delu Slov. Šolske Matice.

Glede sej se je sklenilo, da se vrše menjaje v Ljubljani in Mariboru. — Seznamov Matičnih članov iz gmotnih ozirov ne bo mogoče izdajati (vsaj za sedaj); pač pa bo izdajala Matica imenik poverjenikov z dotičnim številom članov.

VSEM UČITELJSKIM DRUŠTVOM.

UJU poverjeništvu Ljubljana je izreklo željo, da naj bodo poverjeniki Slov. Šolske Matice imenovani v sporazumu s posameznimi učiteljskimi društvi. Zato prosimo vsa učiteljska društva, da čim prej izbero in predložijo Slov. Šolski Matici svoje poverjenike; za vsako društvo po enega, pri večjih društvih po potrebi dva. Poverjeniki naj bodo izbrani edino pod vidikom, da so delavni in vestni. Za lansko leto namreč nekateri poverjeniki še niso poslali niti članarine niti seznama članov.

Natančne naslove poverjenikov pošljite tajništvu Slov. Šolske Matice v Maribor, Zrinjskega trg 1.

Prispevajte kot podporniki „Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!

Ed. Škopek, Ljubljana, Mestni trg 8 priporoča birmanske ure, verižice po najnižjih cenah.

Nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, čepice, bluže, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.

MILOŠ KARNIČNIK
LJUBLJANA, Stari trg št. 18.

Volnena obleka.

Vse, kar je iz volne, se da očistiti z „Radionom“. Edino ne pozabite, da je volna zelo občutljiva in da je treba z njo previdno postopati.

Volna ne prenese vroče vode, ker ji vročina strdi vlakna.

Torej: „RADION“ zastopi v mrzli vodi kot zmeraj in v tej raztopini malo premečkaj in preneti volnene stvari. „RADION“ bo odpravil čisto sam vsako nesnago.

Volnene stvari se ne smejo pri sušenju obesiti, ampak razprostrti po čistem platnu.

S tako metodo boste očistili vse, kar je iz volne, torej svoj jumper, svojo pleteno kapo in vse slično. Barvane stvari bodo ponovno pokazale svoje dražesti, kot da so nove.

IZJAVA.

Tovariš Julij Kontler nam pošilja k izjavi tov. Josipa Birse, Izidorja Horvata in J. Goriška, ki je bila natisnjena v zadnji številki lista, pojasnilo, v katerem pravi poleg drugega: »Ni res, da je razdor v d. lendavskem učiteljskem društvu povzročilo hujšaško pisanje (madžarsko-nacionalističnega lista »Népujsák«, res pa je, da so razdor povzročili nekateri člani društva, ki so neutemeljeno sumničili svoje stanovske tovariše madžaronstva. Ni res, da bi »Népujsák« prinašal skoro redno nepovoljne, neresnične in zasmehljive kritike o delovanju in sklepih d. lendavskega društva, res pa je, da je bil narodnim in državnim interesom škodljive napake poedincev. Ni res, da bi bila težnja podpisancev »Izjave«, naj se stanovske zadeve rešujejo v društvu samem, kajti vsi trije gospodje so bili proti resoluciji, katere je hotela rešiti naš srez od anonimnih dopisov v stanovskem glasilu.« — K temu pripominjamo, da nimamo namena poročati v nobenem slučaju neresnice. Sicer so pa pod izjavo vsi trije sestavitelji podpisani in prepuščamo njim besedo. Da bodo pa tovariši informirani o tiskovnih predpisih z ozirom na popravke, prinašamo danes na drugem mestu nekatero važnejše predpise o popravkih iz tiskovnega zakona. V prihodnje pa bomo priobčili še druga določila zakona o tisku, ki jih morajo poznati tovariši, kateri dopisujejo v liste.

KNJIŽNICA PEDAGOSKE CENTRALE V MARIBORU.

(Konec.)

87. Lehmann R.: Die pädagogische Bewegung der Gegenwart; l. 1922., str. 140.

88. Азеничедтер Др. Ј.: Систем воспитания Марије Монтесори; l. 1925., str. 30.

F. Didaktika.

113. Scheibner O.: Zwanzig Jahre Arbeitschule; l. 1927., str. 472.

114. Pöschl J. F.: Das dritte Schuljahr; l. 1924., str. 352.

115. Kuhlmann F.: Schreiben in neuem Geiste; l. 1925., str. 180.

116. Seidemann W.: Der Deutschunterricht als innere Sprachbildung; l. 1927., str. 230.

117. Kühnel Joh.: Technische Bildung; l. 1927., str. 288.

118. Geilenkeuser W.: Die Physik in der Arbeitsschule; l. 1924., str. 85.

119. Steiger W.: S' blaue Nest; l. 1925., str. 164.

120. Novak A.: Gnetenje in oblikovanje iz ilovice in peska; izrezovanje iz papirja in nalepljanje; l. 1927., str. 74.

121. Schnetzler E.: Werkbuch fürs Haus (und Schule); l. 1890., str. 316.

122. Barth Paul: Elemente der Erziehungs- und Unterrichtslehre; l. 1923., str. 724.

123. Seyfert Dr. R.: Die Unterrichtslektion als Kunstform; l. 1920., str. 288.

R. Razno.

14. Žmavc dr. Ivan: Die energetischen Grundlagen der Soziotechnik; l. 1926., str. 138.

Revije.

»Popotnik«, 1893, 1894, 1900, 1901, 1902, 1906, 1909, 1911, 1926/7.

»Slovenski Učitelj«, 1925, 1926.

»Socialna misel«, 1925.

»Napredak«, 1926/7.

»Uzgjatelj«, 1925, 1926.

»Учитель«, 1926/7.

„Радна школа“, 1926/7.

„Учительска искра“, 1926/7.

„Neue Bahnen“, 1926.

„Die Quelle“, 1926.

„Das werdende Zeitalter“, 1926.

„Das Bild“, 1926.

„Elternhaus und Schule“, 1926/7.